

finde nogen Grund til at fravige den Anskuffelse, jeg før udtalte om dette Punkt. Det er jo et væsentligt Punkt ved hele denne Sags Behandling, og jeg maa bede flere ærede Medlemmer — naturligviis ikke det ærede Medlem, der sidst talte, thi han kan ikke have overseet Forfjellen — fastholde, at, naar her er Spørgsmaal om Haandværkernes Ret til at handle, saa maa man tage dette Ord i en stærkere Betydning, end man ellers gjør i sædvanligt Sprogbrug. Vi tale ikke her om Haandværkeres eller Fabrikanters Affætningsret, thi den omhandles i § 22, og den faaer sin yderligere Udvikling ved det samlede Udvalgs Tillæg til den nævnte Paragraph, hvorefter det skal være tilladt Fabrikanter og Haandværkere at falholde saavel Andres Frembringelser, forsaavidt de henhøre til deres Fag, som ogsaa, under samme Betingelser, brugte Sager. Jeg troer nu virkelig, at dette Forslag ganske fyldestgjør alt det Grundede i de Betragtninger, som fremkom fra den ærede kjøbenhavnste Rigsdagsmand; han gif ikke nærmere ind paa det Enkelte, men jeg troer, som sagt, at Alt, hvad han yttrede, vil finde sin Besvarelse ved dette Forslag om en Tilføining til § 22 fra det samlede Udvalg. Som sagt, den Ret, en Producent, en Fabrikant, en Frembringer, en Forsærdiger har til at affætte sine Værer, kaldes i Lovsproget ikke Handel; det er Affættning. Spørgsmaalet om Forening af Haandværk og Handel er et ganske andet. Det, der er Spørgsmaal om, det er: om Enhver, blot ved at løse Næringsbevis eller Borgerstab kan vinde Adgang til med et Haandværk uden nogenformelt Undtagelse at forene almindelig Handel, og omvendt. Jeg maa fremdeles fastholde, at dette er en saadan Afvigelse fra Lovforslaget, at jeg virkelig ikke kan Andet end betragte det som en Tilføielse af et af de væsentligste Punkter i hele Sagens Gjens-

nemarbejdelse. Jeg gjentager, at det naturligviis ikke kan være min Mening, at der skulde ligge stor Magt paa, om man foruden §§ 51 og 54 tog §§ 49 og 50 med eller ikke, det kan ikke være afgjørende; men Hovedtanken kan jeg ikke Andet end fastholde, nemlig, at man ikke aldeles maa høre den almindelige Afskillelse imellem Handlende og Haandværkere saaledes, at enhver Kjøbmand uden Videre kunde blive Haandværker og enhver Haandværker uden Videre blive Handlende. Det er Noget, der heller ikke i den hele hidtilværende Tilstand har nogenformelt Rod, thi de enkelte Tilfælde, hvor der har været Spørgsmaal om at forene saadanne Virksomhedsgrene, have været byggede paa Bevilling. Nu er det min fulde Overbeviisning, at de ærede Herrer, som have saa Meget imod Bevillinger, kun see den ene og det den mindre væsentlige Side af Sagen; det er paa Grund af en meget eensidig Betragtning, at mange af de ærede Medlemmer forfølge Bevillingssystemet. Det har i vor nuværende Lovgivningsstilstand været et meget stort Gode, at man ad Bevillingsveien har kunnet aabne en Adgang til forskjellig Næringsdrift, som ellers ikke har været lovlig. Jeg kan ingenlunde fra et almindeligt Lovgivningsstandpunkt betragte, samstemme i den Tanke, at ville forfølge alle Bevillinger, og jeg maa derfor indstandigen tilraade, naar vi komme til denne Sags Behandling, at man ikke vil opfatte Sagen paa en eensidig Maade. Her er nu et af de Punkter, hvor jeg troer, at der er en naturlig Plads for Bevillingsmyndigheden. Ved Siden deraf udtaler jeg gjerne, at det ikke kan komme mig an paa, om nogle enkelte af de mindre Handelsarter udtrykkeligt nævnes saaledes, at der ikke bliver Spørgsmaal om Bevillinger for at forene disse med Haandværk; men en fuldstændig Opgivelse af den omhandlede Paragraph kan jeg rigtignok ikke gaae ind paa.